

Protokoll nr 5

Eesti Stratigraafia Komisjoni (ESK) koosolek 14. oktoobril 2011, Tartus, Ravila tn 14a, kell 12.15–15.30

Osalejad:

1. Tõnu Meidla (Tartu Ülikool) – ESK esimees alates 19.04.2011
2. Tiit Hang (Tartu Ülikool)
3. Olle Hints (Tallinna Tehnikaülikool)
4. Dimitri Kaljo (Tallinna Tehnikaülikool)
5. Juho Kirs (Tartu Ülikool)
6. Peep Männik (Tallinna Tehnikaülikool)
7. Anne Pöldvere (Eesti Geoloogiakeskus)
8. Ivo Sibul (Maa-amet)
9. Heidi Soosalu (Eesti Geoloogiakeskus, Tallinna Tehnikaülikool)

Koosolekut juhatas Tõnu Meidla, protokollis Anne Pöldvere.

Päevakord:

1. ESK liikmete ülesanded, aseesimehe ja sekretäri valimine;
2. ESK põhimääruse uuendamine;
3. Eesti stratigraafia olukorrast;
4. Eestikeelse terminoloogia küsimused seoses Peeter Pälli (Eesti Keele Instituut, EKI) soovitustega.

Tõnu Meidla (TM): ESK on Balti regionaalse stratigraafia komisjoni Eesti allkomisjoni ning Balti Stratigraafilise Assotsiatsiooni (BSA) koosseisu kuulunud eraldiseisva Eesti Stratigraafia Komisjoni ainus õigusjärglane. Süsteemi reformiti 1990. aastal, ESK põhimäärus kinnitati 2002. aastal. Stratigraafia-alane informatsioon on ESK kodulehel (<http://www.gi.ee/ESK/>). Komisjoni töö perioodilisus on tingitud kokkulepete sõlmimise vajadusest. Riias 28–30. augustil 2011 toimunud Balti Stratigraafia Konverentsi valguses on Eesti stratigraafia seis hea. Alustati läbirääkimisi ESK aseesimehe ja sekretäri valimiseks.

Olle Hints (OH): ESK ülesanne on pakkuda stratigraafia-alast teavet nii teadusasutustele, geoloogiliste töödega tegelevatele asutustele kui koolidele. Internet on sobiv koht kokkuleppeliste regionaalsete skeemide ja nendega kaasneva teabe avalikustamiseks. Praegu on Eesti geokogude andmebaasi sisestatud hulk stratigraafilisi termineid lähtudes 1990ndatel avaldatud Ordoviitsiumi ja Siluri kataloogidest. Nende terminite kohta saab päringuid teha ka ESK kodulehe kaudu. Sellel suunal tuleb edasi tegutseda. Samuti on vajalik rahvusvaheline suhtlus, eriti BSA ja Rahvusvaheline Stratigraafia Komisjoni suunal. Rahvusvahelisel tasemel hakatakse regionaalsetele skeemidele rohkem tähelepanu pöörama. Me peame olema valmis Eesti stratigraafiliste skeemide avaldamiseks rahvusvahelisel tasemel ning ESK kodulehe linkimiseks ICS-i lehega.

Juho Kirs (JK): Aluskorra skeemi juures on kõige tähtsam kivimite vanus. Litostratigraafia skeemides puudub. Tuleks leida sobilik viis ka Eesti aluskorra skeemi esitamiseks.

Dimitri Kaljo (DK): Loode-Venemaa Regionaalne Stratigraafia Komisjon (Prof. E. Lukševiči väitel ei tegutse?) ja Poola stratigraafid soovivad meiega koostööd teha.

On tehtud ettepanek korraldada Balti Stratigraafia Assotsiatsiooni (BSA) järgmine koosolek Poolas.

OH: Poola kõrval on meie jaoks tähtis suhelda Rootsiga ja aluskorra osas Soomega.

TM: Risto Kumpulainen Stockholmi Ülikoolist soovis luua sidemed ESK-ga. Palusin tal suhelda Ollega.

DK: Soovitan luua sidemed Rootsiga. Rootsis puudus ühtne stratigraafia. Meile on tähtis koostöö Rootsiga.

Peep Männik (PM): Rootslased on viimastel aastatel juba korrastanud mõne piirkonna (näiteks Gotlandi) stratigraafiat, kus on piiritletud ka lademed.

DK: Stratigraafia vaba käsitlemine sobib teadlastele, kuid ei sobi Eesti Geoloogiakeskusele (EGK), kes tegeleb geoloogilise kaardistamisega.

Anne Põldvere (AP): Kaardistamise mahud on oluliselt vähenenud, kuid EGK on säilitanud valmisoleku geoloogiliseks kaardistamiseks hoolimata riigipoolse tellimuse olulise vähenemisega seotud finantsraskustest.

IS: Geoloogilistele kaartidele kantakse stratotüübid, kuid sageli on info stratotüüpide täpse asukoha ja seisukorra kohta puudulik. Kas ESK peaks sellega tegelema?

PM: Kõikide stratotüüpide olukord vajab kontrollimist. Säilinud stratotüübid tuleb korrastada ja tagada nende kaitse.

AP: Kui me ei suuda säilitada stratotüüpe, siis tekivad meil raskused geoloogide koolitamisega. Kaardistamise ja maavarade uuringutega tegelevad spetsialistid peavad olema suutelised iseseisvaks tööks kivimitega, tundma stratigraafiat ja litoloogiat. Stratotüübid tagavad litostratigraafia järjepidevuse.

Ivo Sibul (IS): ESK peaks uuesti andma hinnangu Kahula kihistu kohta (vaata ESK kodulehelt Kahula ja Napa küsimust, 31.01.2007 koosoleku protokollis. Digitaalse kaardi legendi muutmisel tehakse juurde uued nähtusklassid (vaata: *Juhend Eesti geoloogiliseks digitaalkaardistamiseks mõõtkavas 1:50 000*, peatükk 6; http://geoportaal.maaamet.ee/docs/geoloogia/Geoloogilise_kaardistamise_juhend_2_2_2010.pdf?t=20100108094942). Muudatuste tegemiseks tuleb teha ametlik ettepanek Eesti Maa-ametile.

AP: ESK kodulehel võiks olla ülevaade muudatustest, mis on tehtud stratigraafilistes skeemides XX sajandil. See aitaks orienteeruda vanades aruannetes ja artiklites kasutatud stratigraafilistes skeemides ja terminates.

PM: Korrigeerima hakatakse rahvusvaheliste üksuste osa Siluri skeemis.

Heidi Soosalu (HS): Omades sidemeid Soome geoloogia-organisatsioonidega saan teha ülevaate nende kogemusest stratigraafiliste skeemide kasutamisel.

DK: Konservatiivsus stratigraafiliste skeemide muutmisel on oluline kaardistamise seisukohast. Meie ülesanne on kindlustada Eesti geoloogid stratigraafiliste skeemidega.

Tiit Hang (TH): Oluline on skeemide kättesaadavus. Kvaternaari kronostratigraafia on keeruline, sest erinevad mõõtmisviisid annavad erinevaid tulemusi.

TM: Kuidas tagada ESK poolt koostatud skeemide ametialast kasutamist?

DK: TTÜ Geoloogia Instituut, TÜ geoloogia osakond ja EGK teevad koostööd ESKga. Tuleb saata kiri Maa-ametile edasise koostöö ametlikustamiseks. Skeemide arutellu tuleb kaasata eksperte. ESK põhimääruses ei ole arvestatud Eesti Maa-ameti tegevust kaardistamisel.

TM: Kokkuvõtvalt meie ülesannetest:

1. vaadata läbi ESK põhimäärus ja vajadusel viia sisse muudatused (ettepanekud esitada esimehele 4. novembriks 2011);
2. läbirääkimised ESK aseesimehe ja sekretäri nimetamiseks jätkuvad;
3. taotleda Eesti Geoloogia Seltsi volikogult ESK koosseisu kinnitamist;

4. ESK roll on Eesti geoloogia-asutuste teenindamine, see on põhimäärusest tulenev;
5. eestindatud lademetel nimesid koos P. Pälli (EKI) soovitusetega (edastatud E-kirjaga ESK liikmetele 10.10.2011) tuleb üle vaadata järgmisel koosolekul ja pakkuda avalikuks kasutamiseks, andes eestikeelses variandis nii nimetava kui omastava käände. Positiivse tagasiside korral teha parandused ka ladestute skeemides;
6. muudatuste tegemiseks regionaalsetes stratigraafilistes skeemides tuleb moodustada töögrupid vastavalt vajadusele ja konkreetsele huvile, niipalju kui see on võimalik;
7. ESK peab toetama ja nõustama stratigraafia-teemaliste artiklite avaldamist refereeritavates I.1 kategooria teadusajakirjades;
8. ESK parema informeerimise huvides on tähtis suurendada rahvusvahelise koostöö osa: esiteks tuleks kohtuda tihedamini kui üks kord kolme aasta jooksul Läti ja Leeduga, teiseks luua sidemed Poola, Soome, Rootsi ja Taaniga ning kolmandaks suhelda aktiivselt BSA tasemel;
9. koostada Paleosoikumi osa skeem Baltoskandia kohta;
10. järgmiseks koosolekuks koostada ülevaade stratotüüpidega seotud probleemidest ja stratigraafiste skeemide olukorrast ladestute kaupa;
11. ESK liikmed otsustasid, et ESK otsused võetakse virtuaalse koosoleku puhul (e-maili hääletusel) vastu konsensuse põhimõttel.

ESK järgmine koosolek toimub **8. detsembril, kell 11.15 Tartus** (koht täpsustamisel).